

Gruvnäringsrådet

Datum: 2017-10-05
Tid: kl 10.00 – 13.00
Plats: Lundqvist & Lindqvist, Stockholm

Närvarande:

Kaj Lax, SGU, vice ordförande
Åsa Persson, Bergsstaten
Mikael Staffas, Boliden AB
Per Ahl, SveMin
Johan Antti, Länsstyrelsen i Norrbotten
Margareta Groth, Vinnova
Maria Engström, Tillväxtverket
Ingela Hiltula, Naturvårdsverket (telefon)

Anmält förhinder:

Agne Ahlenius, Zinkgruvan
Tomas Mörtzell, Storumans kommun
Håkan Phil, Nordkalk AB
Stefan Romedahl, LKAB
Jonas Rudberg, Naturskyddsföreningen
Pär Weihed, Luleå tekniska universitet
Lena Söderberg, SGU
Peter Åkerhammar, SGU
Erika Ingvald, SGU

Förhinder:

Peter Westman, WWF

Föredragande:

Kaj Lax, punkt 1-11 (ej 4)
Amanda Baumgartner, punkt 4

Sekreterare:

Amanda Baumgartner, SGU

Sammanträde med SGUs gruvnäringsråd**1. Mötets öppnande**

Kaj Lax hälsade alla välkomna till dagens möte.

2. Föregående mötesanteckningar

Föregående anteckningar per 2017-04-26 lades till handlingarna.

3. Regeringsuppdrag Malå-kontoret

Kaj Lax informerade om det regeringsuppdrag SGU lämnade in till regeringen i mitten av september gällande Malåkontoret. SGU föreslår bland annat en fördubbling av personal till Malåkontoret, utbyggnad av borrhärnarkivet och bättre utrustning och lokaler. Museet föreslås kunna drivas vidare men då ligga på annan huvudman. Vidare kommer SGU att utreda om annan verksamhet av verksamhetsmässiga och ekonomiska skäl kan förläggas till Malå.

Kaj informerade även om SGU:s plan för kartläggning 2018-2024. Budgeteringen av kartläggning ligger nu inom en normalnivå efter ett mindre uppehåll 2015-2016. Innan 2015 var det en högre budget under fyra år pga. Barentsprojektet.

4. Regeringsuppdrag gruvavfallsstrategi

Amanda Baumgartner presenterade det förslag till strategi för hantering av gruvavfall som SGU och Naturvårdsverket lämnade till regeringen i mitten av september. SGU och Naturvårdsverket inväntar respons från regeringen.

Rådet efterfrågade ett större grepp om hantering av vattenfrågan och miljö kvalitetsnormer inom gruvverksamhet då det idag finns områden med aktiv gruvdrift där den historiska miljöpåverkan står för en stor del av utsläppen i området. Det efterfrågas en strategi för att hantera den här frågan.

SveMin, som uttalat sig i media om strategin, påtalade att man inte tar något formellt ställningstagande för 3-4 kap MB, utan efterfrågar en översyn av provningssystemet som helhet.

Angående åtgärden om att se över eventuella juridiska hinder i minerallagen för sekundär utvinning påpekades att man ser tydliga hinder i klassningen av avfall. Exemplet järnsand nämndes där tillämpningen av miljöbalken om huruvida järnsand är ett avfall eller en produkt utgör ett hinder för branschen.

Åtgärden om att återinföra det nationella mineralforumet lyftes upp av rådet, där man efterfrågar en ny mineralstrategi, istället för att lämna olika regeringsuppdrag utan tydlig strategi bakom. Man efterfrågade även att mineralnäringens roll för den cirkulära ekonomin blir tydligare.

Det lyftes även fram att man saknar det globala perspektivet när man ser på provning av gruvverksamhet – idag är det lokala perspektivet som styr. Om Sverige inte bryter en viss malm kommer ett annat land att göra det. Utvecklingen med global hänsyn ser man t.ex. i Kanada.

5. Övriga regeringsuppdrag

Naturvårdsverket lämnade in rapport om förbud mot uranbrytning till regeringen i mitten av september. Det blir inget formellt förbud, men det ska gå att säga nej till ren uranbrytning. Inget förslag mot uranprospektering men uran ska plockas bort ur listan på koncessionsmineral. Ut på remiss med sista svarsdatum i början av nästa år.

6. Information från Bergsstaten

Prospektering ökar. Nu i höstas hade Bergsstaten lika många ansökningar som hela förra året. Man ser ökning av kobolt och litium, men även traditionella metaller. Diskussioner kring hur man kan snabba upp processer och förslag på samlad prövning på ett annorlunda sätt: en länsstyrelse och en mark- och miljödomstol som behandlar alla gruvärenden i Sverige. Liknande system man har i Finland. Förslagsvis skulle en utredning kunna ligga hos Tillväxtverket som redan idag arbetar med liknande frågor.

Bergsstaten informerade om att handläggning av ärenden efter Norra Kärr-domen har fungerat väldigt bra. I stort blev det lättare än man hade trott.

Bergsstaten inväntar ansökan från Abecede angående Kaunisvaara.

7. Information från rådets ledamöter

Boliden

Boliden har haft ett bra år på produktionssidan, även arbetsmiljö bra. Stora utmaningar, det händer mycket. I Aitik pågår en miljardinvestering för att följa upp miljötillstånd, man vill få upp produktionen till 45 miljoner ton. I Garpenberg fördubblade man malmbasen förra året och räknar med produktion till 2057. En utmaning är miljö kvalitetsnormer i vatten, där historiska utsläpp (innan Bolidens tid som gruvägare) utgör en större del än utsläpp i modern tid.

Tillväxtverket

Arbete med tillväxtskapande planering pågår. Håller på och översätter en affärsmodell för Cirkulär ekonomi och tar fram en handbok om detta. Har arbetat med Nordiska rådet och tagit fram studier hur det offentliga kan stötta affärsmodeller. Inom regeringsuppdraget nyindustrialiseringsstrategin (NIST) arbetar Tillväxtverket med bland annat Digitaliseringslyftet, Lyfta goda exempel, Smart industri i regioner och att sprida och öka kunskap om industrins betydelse och förutsättningar.

SveMin

Det går uppåt i näringen. SveMin har mycket att göra, vilket är positivt. Branschen har en tydlig nedgång i olycksfall, arbetsmiljöfrågor i fokus. 2016 var det lägsta olycksåret någonsin och branschen har bättre statistik än andra basnäringar. Inväntar besked från SveMins styrelsemöte i december om att införa en ny FRB-standard (Fennoscandian Review Board, hur man klassar mineral tillgångar och mineralreserver). Den kommer ställa tydligare krav på användaren genom att vara mer detaljerad och mer transparent. Arbetar med eget projekt runt tillståndsprocessen, legala förutsättningar,

samhällsnytta och kommunikation. Utreder dessutom just nu tillsammans med Jernkontoret om det går att rädda Bergsskolan i Filipstad som ansökt om konkurs.

Länsstyrelsen i Norrbotten

Gruvan i Kaunisvaara är den stora frågan just nu. De kommande tre åren väntar stora omprövningar av Aitik och Kiruna vilket kommer kräva mycket resurser. Länsstyrelsens budgetproposition fortsatt accentuerad miljöprofil som rör gruvområden. Miljötillsyn, dricksvatten, gränsöverskridande transporter är prioriterade frågor. Arbete fortsätter med att skydda områden i norr. Har ett hektarmål att uppfylla per naturtyp.

Naturvårdsverket

Väldigt hög miljöprofil från regeringen och mycket som ska passera Naturvårdsverket. Har varit stort fokus på regeringsuppdrag. Klimatklivet är högprioriterat, även plastfrågan. Naturvårdsverket har dessutom nytt arbetsområde med stöd till privatpersoner. Bidrag för ladda elbil hemma-stationer och lättare elfordon. Arbete med Digital först pågår. All rapportering som sker ska kunna göras digitalt, även tillståndsprocessen ska digitaliseras. Frågan om hur det ser ut med möjlighet att prospektera i skyddade områden, om man kan peka ut annat skyddat område togs upp. Mineralerna ligger där de ligger. Det ska gå att kompensera. På NV:s webbplats finns vägledning om ekologisk kompensation: <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Samhallsplanering/Ekologisk-kompensation/> Aitik är ett bra exempel och även Botniabanan förbi Umeådeltat. Önskemål om att frågan rörande kompensationsåtgärder tas på nästa möte.

Vinnova

Har liknande uppdrag som andra myndigheter, fokus på cirkulär ekonomi. Inom NIST finansierar de ett större projekt med Boliden och Eriksson i syfte att få 5G-uppkoppling i hela Kankbergsgruvan. Projektet har fått stor nationell och internationell uppmärksamhet. Angående Kaunisvaara finns det en förstudie om det går att starta en testbädd och hur man kan behandla gruvavfall. Även se hur maskiner klarar kalla klimat. Regeringen positiv till projekt och det pågår dialog med tillväxtverket om detta. Den 6-10 november är det Raw Materials Week i Bryssel. Vinnova synkar en del svenska uttalanden på inriktning på förnyelse av plattformen. Information om att det går att söka medel från STRIM t.o.m. den 7 december. ERAMIN-2 går in i beslutsfas för många projekt. Vinnova skjuter till mer pengar, tredubblar budgeten. Svenska förslag ligger i topp!

8. Diskussion – regeringens satsning Industriklivet

Presenterades i augusti och hanteras av Energimyndigheten. 300 miljoner kr/år från 2018 till 2040 för att minska utsläpp från svensk industri. Finns inte så mycket beskrivet än. Det är en rejäl satsning och något som gruvnäringen troligen kan arbeta med. Ledamöter ombeds fundera mera kring detta inför nästa möte. Även bjuda in Energimyndigheten till dialog då.

9. Övriga frågor

Inga övriga frågor anmäldes

10. Nästa möte

Preliminärt 19 april 2018.

11. Mötets avslutande